

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-1-89 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 04-23/251-55
Karar Tarihi : 01.04.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler :Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY,
Murat GENCER, Prof.Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki Ünal,
Prof.Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER : Harun ULU, Şenol KOCAER

C. ŞİKAYET EDEN : - Bayındırlık Yapı Turizm Eğitim İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Talatpaşa Bulvarı No:113/1 Cebeci - ANKARA

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

- Yapı Laboratuvarları Derneği
İstanbul Yolu 13. km Gersan Sanayi Sitesi 658. Sk.
No:39 Batıkent-Ankara
- Normbeton Mühendislik Ltd. Şti. (Norm Beton ve Yapı Malzemeleri Test Laboratuvarı)
İstanbul Yolu 13. Km Gersan Sanayi Sitesi 658. Sk.
No:39 Batıkent-Ankara
- Pelin Yapı Malzemeleri Paz. İnş. Taah. Den. Eks. Laboratuvar İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.
Öz Ankara Sanayi Sitesi 644. Sk No:7/B İvedik Organize Sanayi-Ankara
- EBM Yapı Denetim Laboratuvar Hizmetleri ve Ticaret Ltd. Şti.
Erciyes İşyerleri Koop. İst. Yolu 8. Km 6. Sk. No:43 Macunköy - Ankara
- Lider Yapı Test Laboratuvarı İnş. Taah. Müş. Müh. Ltd. Şti.
İvedik Organize Sanayi Bölgesi 682. Sk. No:11 Ostim- Ankara
- Elit Beton ve Yapı Malzemeleri Hiz. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Arı 3. Etap 708 Sk. No:29 Ostim- Ankara

- EFG Beton ve Yapı Malz. Laboratuvarı İnş. Taah. Müh. Müş. Ve San. Ltd. Şti.
Yıldız Sanayi Sitesi 5. Blok No:68 Ostim - Ankara
- Ehil Yapı Laboratuvar San. Tic. Ltd. Şti.
Huzur Mah. 3. Cd. No:43/11 Dikmen -Ankara
- Yapıkonlab Yapı Denetim Laboratuvarları Ltd. Şti.
İvedik Organize Sanayi Başkent Sitesi 665. Sk. No:32 Ostim – Ankara
- Tek-Den Beton ve Yapı Malz. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Erciyes Sitesi 9. Cad. No:55 Macunköy- Ankara
- Yapı Kontrol Müşavirlik Hizmetleri A.Ş.
Gülbaba Cd. 71/A Keçiören - Ankara

E. DOSYA KONUSU: Ankara'daki yapı denetim laboratuvarlarının fiyat anlaşması yapmak yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesini ihlal ettikleri iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Ankara'da faaliyet gösteren 10 yapı laboratuvarının Yapı Laboratuvarları Derneği bünyesinde bir araya gelerek hizmet fiyatlarını belirledikleri ve bu fiyatlara uymayan teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştırdıkları iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.6.2003 tarih, 2862 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 31.10.2003 tarih ve 2003-1-89/BN-03-ÖB sayılı Bilgi Notu, 3.11.2003 tarih ve REK.0.05.00.00/146 sayılı Başkanlık önergesi ile 30.12.2003 tarih, 03-71 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, aynı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca 03-71/869-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 25.3.2004 tarih 2003-1-89/ÖA-04-HU sayılı Önaraştırma Raporu, 29.3.2004 tarih, REK.0.05.00.00/49 sayılı Başkanlık önergesi ile 1.4.2004 tarihli Kurul gündeminde görüşülerek; konuyla ilgili soruşturma açılmasına gerek olmadığı, ancak 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca ilgili teşebbüslere ihlale ne şekilde son vereceklerine yönelik olarak görüş bildirilmesi konusunda Kanun'un 51. maddesinde öngörülen karar yeter sayısı oluşmadığından anılan maddenin 2. fıkrasında belirtilen yöntemin izlenmesine karar verilmiştir.

Anılan konu, 8.4.2004 tarih ve 04-25 sayılı Kurul toplantısında yapılan oylama sonucu karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

Ankara'da faaliyet gösteren Norm Beton ve Yapı Malzemeleri Test Laboratuvarı, Pelin Beton ve Yapı Malzemeleri Laboratuvarı, EBM Yapı Denetim Laboratuvar Hizmetleri ve Ticaret Ltd. Şti., Lider Yapı Test Laboratuvarı İnş. Taah. Müş. Müh. Ltd. Şti., Elit Beton ve Yapı Malzemeleri Laboratuvarı Ltd. Şti., EFG Beton ve Yapı Malzm. Laboratuvarı Ltd. Şti., Yapikon Yapı Denetim Laboratuvarı Ltd. Şti., Tekden Beton ve Yapı Malz. Laboratuvarı, Yapı kontrol Müşavirlik Hizm A.Ş., Bayındırlık Yapı Turz. Eğt. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin Yapı Laboratuvarları Derneği'nin hazırladığı fiyat listesi ile ilgili yaptıkları toplantı neticesinde hizmet bedellerini standartlaştırmaya çalıştıkları ve bunun Kanun'un 4. maddesi bağlamında bir anlaşma olduğu,

ancak, bu toplantıda üzerinde mutabakata varılan fiyatların uygulanmaması nedeniyle haklarında inceleme yapılan teşebbüslere yönelik soruşturma açılmasına gerek olmadığı; ancak, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, söz konusu davranışlara ne şekilde son vereceklerine yönelik olarak Yapı Laboratuvarları Derneği'ne ve anlaşmaya taraf olan teşebbüslere yönelik görüş yazılmasının yerinde ve yeterli olacağı ifade edilmektedir.

I- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1.İlgili Ürün Pazarı

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun, 1999 yılında yaşanan deprem felaketinden sonra, binaların asgari güvenlik standartlarını sağlamaya yönelik olarak çıkarılmıştır.

4708 sayılı Kanun'da öngörülen "Yapı Denetim Firmaları"na, müteahhitlerin yaptığı işlerin ve kullandıkları malzemelerin belirlenen standartlara uygun olup olmadığını denetleme yetki ve görevi verilmiştir. Bu çerçevede Kanun'un kapsadığı 19 ilde yapılacak tüm binaların müteahhitlerinin bir yapı denetim firması ile anlaşma yapması ve bunun gözetimi ile onayı altında çalışması gerekmektedir.

4708 sayılı Kanun uyarınca, binalarda kullanılacak beton ve demirlerin belirli standartları sağlanması gerekmektedir. Bunların kontrolü ise yapı denetim firmalarının yapı laboratuvarlarına yaptırılmaktadır. Ankara'da 112 yapı denetim firması, 11 yapı laboratuvarı bulunmaktadır.

İncelemeye konu olan teşebbüsler yapı laboratuvarlarıdır. 4708 sayılı Kanun'un 1. maddesinde laboratuvar; inşaat ve yapı malzemeleri ile ilgili hammadde ve mamul madde üzerinde ilgili standartlarına veya teknik şartnamelerine göre ölçüm, muayene, kalibrasyon yapabilen ve diğer özelliklerini tayin eden, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'ndan izin almış tesis olarak tanımlanmıştır.

Laboratuvarların çalışma usul ve esasları ise Yapı Denetimi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir. Yönetmeliğin 6. maddesinde

yapının taşıyıcı sistemindeki beton, beton çelik çubuk, duvar elemanları vb. malzeme ve imalatın, standart ve şartnamelere göre Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca izin belgesi verilen özel veya kamu kuruluşlarının laboratuvarlarında muayene ve deneylerini yaptırarak, raporlarını ilgili idareye verme görevi yapı denetim kuruluşlarına verilmiştir. Yönetmeliğin 8. maddesinde ise laboratuvarların çalışma usul ve esasları belirlenmiştir.

İlgili laboratuvarlarda yapının taşıyıcı sistemindeki beton, beton çelik çubuk, duvar elemanlarının yanı sıra yapıda kullanılan malzeme ve imalatın ilgili şartname ve standartlarına uygunluğuna ilişkin testler yapılmakta ve bunlara ilişkin raporlar hazırlanmaktadır. Laboratuvarın sahip olduğu alet, teçhizat ve personele göre hangi yapı malzemesi deneylerini yapabileceği Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca verilen laboratuvar izin belgesi ekinde belirtilmektedir.

Beton deneyleri, taze beton deneyleri ve sertleşmiş beton deneyleri olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. Taze beton deneyleri, betonda nitelik kontrolü amacı ile taze betondan numune alma yoluyla gerçekleştirilmektedir. 100 m³ beton için 3 adet 7 günde 3 adet 28 günde test edilmek üzere 6 adet numune alınmaktadır. 100 m³'den sonra her 50 m³ beton için 3 adet numune alınmaktadır. Yapılan deneyler sonucunda yapıya ilişkin bilgileri ve beton sınıfı, beton sıcaklığı, betonun yerinde ölçülen kıvam değeri ve deney sonucuna ilişkin bilgileri içeren rapor düzenlenmektedir. Bu deney beton basınç dayanımı deneyi olarak adlandırılmaktadır. Bu deneyde 6 adet numune 1 set olarak ifade edilmektedir. Sertleşmiş betondan ise numune alma yoluyla deney yapılmaktadır. Bu deney karot numune basınç dayanımı deneyi olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca beton yüzey sertliği dayanımı için test çekici deneyi yapılmaktadır.

Beton çelik çubuk deneyleri, çelik çubuk numunelerinin kütle, akma, çekme ve uzama gibi özelliklerinin tespiti amacıyla yapılan deneylerdir. Bu deneyde 2 adet numune 1 set olarak adlandırılmaktadır.

Bu deneylerin yanında laboratuvarlar kapsamalarına göre beton, çelik, hasır, tuğla, gazbeton, kiremit, karo, seramik gibi yapı malzemelerinin deneylerini ve yapıda kullanılan donatıların adet, çap, derinlik ve döşenme şekillerinin belirlenmesinde kullanılan röntgen muayenesi olarak adlandırılan donatı tespitini yapabilmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler çerçevesinde ilgili ürün pazarı, yapı malzemeleri deney hizmeti pazarı olarak belirlenmiştir.

1.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'un uygulanmasına pilot iller olarak; Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Düzce, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ ve Yalova illerinde başlanmıştır. Pilot illerin genişletilmesi ve daraltılmasına, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Hakkında önaraştırma yapılan laboratuvarlar, Ankara'da kurulu laboratuvarlardır. Bu laboratuvarların fiyat listeleri Ankara ili sınırları içinde geçerli olacak şekilde yayımlanmakta ve faaliyetleri yine bu sınırlar içinde yürütülmektedir. Bu nedenle ilgili coğrafi pazar, Ankara ili sınırları olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

1.2.1 Yapı Laboratuvarları Derneği

2001 yılında kurulan ve merkezi Ankara olan Yapı Laboratuvarları Derneği'nin üyelerine ve temsil ettikleri şirketlere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1 – Yapı Laboratuvarları Derneği'nin Üyeleri ve Temsil Ettikleri Şirketler

İsim	Çalıştığı Şirket	Şirket Merkezi
Yücel Er	Tekden Yapı Lab.	Ankara
Murat Doğan (Dernek Başkanı)	Norm Yapı Lab.	Ankara
Macide Lokman	EBM Yapı Lab.	Ankara
Eyüp Koyuncu	Pelin Yapı Lab.	Ankara
Ahmet Özsoy	Elit Yapı lab.	Ankara
Fikret Birdal	Ehil Yapı Lab.	Ankara
Ümit Türk	Yapı kontrol Lab	Ankara
Yaşar Uluşan	EFG Lab	Ankara
Saadettin Gündoğdu	Lider Lab.	Ankara
Fahrettin Karaköse	İntek Lab.	Antalya
Abdullah Mutlu	Armada Lab.	Antalya
Mehmet Kaynak	Teknotest	İstanbul
Halil Uzluk	Ege Lab.	İzmir
Murat Gündoğan	Gündoğan Lab.	Eskişehir
Hayrettin Kepçeoğlu	Çağ Lab.	İstanbul
Hüseyin kırbaş	Sismik Lab.	İstanbul
Mehmet Yıldırım	Zemar Lab.	Adana
Tuncay Andıç	Jeotay Lab.	Aydın
Müzeyyen Müftüoğlu	Norm Lab.	Ankara

Ankara'da toplam 11 yapı laboratuvarı bulunmakta olup, Bayındırlık Yapı Turizm Eğitim İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. ile Yapıkonlab Yapı Denetim Laboratuvarları Ltd. Şti. dışında kalan 9'u derneğe üyedir.

Ağırlıklı olarak Ankara'da bulunan yapı laboratuvarlarının oluşturduğu Dernekte yapılan incelemede, Derneğin Mart 2003 ayı içerisinde hizmet bedelleri ile ilgili bir fiyat listesi hazırladığı ve üyelerine gönderdiği anlaşılmıştır.

Dernekte bulunan, "Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Laboratuvar İzin Belgesine Sahip Yapı Laboratuvarlarında 2003 Yılı 1. Dönem Uygulanacak Hizmet Bedelleri" başlıklı belgeye aşağıda aynen yer verilmiştir.

“

<i>Deneyler</i>	<i>Standart No</i>	<i>Fiyatı (TL)</i>
<i>Beton Deneyleri</i>	<i>TS 3114</i>	
<i>1) Beton Deney Numunelerinin Basınç Dayanımı Tayini</i> <i>*taze beton deney numunelerinin; şantiyede laboratuvar teknisyenlerince alınması, laboratuvara nakledilmesi ve basınç dayanımı deneylerinin yapılması (6 adet numune)</i>		<i>55.000.000</i>
<i>2) Karot Numune Basınç Dayanımı Tayini</i> <i>*sertleşmiş betondan karot numunelerinin laboratuvar teknisyenlerince alınması, kesme, başlıklama işlemlerinin yapılarak basınç mukavemetinin tayini (3 adet numune)</i> <i>*2-4 seri için (6-12 adet karot) her bir karot numune</i> <i>*5-10 seri için (15-30) karot her bir karot numune</i> <i>*10 seriden sonra (30 adet karot) her bir karot numune</i>	<i>TS 10465</i>	<i>165.000.000</i> <i>40.000.000</i> <i>30.000.000</i> <i>20.000.000</i>
<i>3) Beton Yüzey Sertliği Dayanımı Tayini (test çekici ile)</i> <i>*10 seriye kadar okuma</i> <i>*10 seriden sonra her bir okuma için</i>	<i>TS 3260</i>	<i>55.000.000</i> <i>5.000.000</i>
<i>BETON ÇELİK ÇUBUK DENEYLERİ</i> <i>*çelik çubuk numunelerinin kütle muayenesi, akma, çekme mukavemeti ve uzama yüzdesinin tayini 1 set (2 ad. Numune)</i>	<i>TS 708</i>	<i>25.000.000</i>

** Yukarıdaki fiyatlar Ankara Mücavir Alan sınırlarının tamamı için geçerli olup numunenin alınmasından deney raporunun tanzimine kadar yapılacak bütün işlemleri kapsamaktadır. Ayrıca; nakliye, mesai, harcırah, kür yapılması, başlıklama, rapor yazımı vb. gibi herhangi bir ücret talep edilmez.*

** Mücavir alan sınırları dışında kalan şantiyelerden alınacak numunelerde yukarıdaki fiyata 1.000.000 TL/km yol ücreti eklenir.*

** laboratuvar hizmet bedellerinin tespitinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı 2003 eskalasyon katsayısı esas alınmış olup fiyat listesi 01.01.2003 tarihinden itibaren geçerlidir.*

** yukarıdaki fiyatlara KDV dahil değildir.”*

Dernek'te yapılan yerinde incelemede elde edilen 15.3.2003 tarihli bir notta ise;

Tüm YDK lara fiyat faxı çekildi

*Numarası ve faxı olmayanlara posta ile gönderildi
Diğer tüm Lab bilgi faxı çekildi..."*

ifadeleri yer almaktadır.

Derneğin fiyat listesini dağıtmasını takiben 9.4.2003 tarihinde laboratuvarların bir toplantı yaptığı ve bu toplantıya Ankara'da bulunan dernek üyeleri ile derneğe üye olmayan Bayındırlık Laboratuvarı ile Yapıkon Laboratuvarının da iştirak ettiği tespit edilmiştir. Bu toplantıda derneğin hazırladığı fiyat listesi üzerinde görüşmeler yapılmış olup, katılımcılar beton dayanım deneyi ve demir çubuk deneyi hizmetlerinde uygulayacakları fiyatlara ilişkin taahhütlerde bulunmuşlardır.

Toplantıya katılan laboratuvarların fiyat listesini hangi koşullarla imzaladığı ve belirlenen fiyatlara uyup uymadığına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

I.2.2 Elit Beton ve Yapı Malzemeleri Hiz. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Elit Beton Laboratuvarı)

Elit Beton Laboratuvarı yetkilisinin, Dernek tarafından dağıtılan fiyat listesini;

*Beton alma ücreti 50.00.000 + KDV
Demir ama ücreti (çap başına) 20.000.000 + KDV*

Uyacağımı kabul ediyorum

şeklinde bir kayıt düşerek imzaladığı tespit edilmiştir.

Elit Beton Laboratuvarı'nın deneylerle ilgili olarak uyguladığı fiyatlara (KDV dahil, TL), bazı denetim şirketleri bazında aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 2 - İşka Yapı Denetime Uygulanan Fiyat

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
2.1.2003-31.12.2003	53.000.000	20.000.000

Tablo 3 - Anadolu Yapı Denetime Uygulanan Fiyat

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
2.1.2003- 1.2.2003	45.000.000	15.000.000
2.2.2003-31.12.2003	53.000.000	20.000.000

Tablo 4 - Sma – Nova Yapı Denetime Uygulanan Fiyat

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
2.1.2003- 14.3.2003	45.000.000	15.000.000
14.3.2003-31.12.2003	59.000.000	23.600.000

Elit Beton Laboratuvarı'nın dernek tarafından hazırlanan fiyat listesinden farklı bir fiyat uygulayacağını taahhüt ettiği görülmektedir. Şöyle ki; derneğin belirlediği fiyatlar beton deneyi için 55.000.000 TL + KDV, demir deneyi için 25.000.000 TL + KDV iken söz konusu teşebbüs aynı deneyleri sırasıyla 50.000.000 TL + KDV ve 20.000.000 TL+ KDV fiyattan yapacağını belirtmiştir.

Teşebbüsün uyguladığı fiyatlar incelendiğinde, dernek bünyesinde hazırlanan fiyatlara hiçbir zaman uymadığı görülmüştür (derneğin fiyatları KDV dahil, beton için 64.900.000 TL, demir için 29.500.000 TL). Bunun yanında ilgili teşebbüs uygulayacağını belirttiği fiyatları da yalnızca Sma-Nova Yapı Denetim Firmasına uygulamış, diğer müşterilerine bu fiyatların altında bir bedelle hizmet vermiştir.

I.2.3. Lider Yapı Test Laboratuvarı İnş. Taah. Müş. Müh. Ltd. Şti. (Lider Yapı Laboratuvarı)

Lider Yapı Laboratuvarı yetkilisi Dernek tarafından dağıtılan fiyat listesini;

“Bu fiyatlarda belirtilen 55.000.000 TL yerine 50.000.000 TL + KDV Betonda 6. Ad. İçin

Demir mukavemet deneyleri için 20.000.000 TL olarak (her çap için) deneyleri yapmayı taahhüt ediyorum

Not: fiyatlar aşağı çekildiğinde fiyatlar yeniden gözden geçirilecek yönetim toplantıya çağırılacaktır”

şeklinde bir kayıt düşerek imzalamıştır.

Lider Yapı Laboratuvarı'nın deneylerle ilgili olarak uyguladığı fiyatlara (KDV dahil TL) aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 5 – Lider Yapı Laboratuvarı'nın Fiyatları

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
2.1.2003-31.12.2003	40.000.000/50.000.000	15.000.000/20.000.000

Tablodan da görüleceği gibi, Lider Yapı Laboratuvarı Derneğin belirlediği fiyattan farklı fiyat uygulayacağını belirtmiş, ancak belirttiği bu fiyatları da uygulamamıştır.

I.2.4- EFG Beton ve Yapı Malz. Laboratuvarı İnş. Taah. Müh. Müş. Ve San. Ltd. Şti. (EFG Beton Laboratuvarı)

EFG Beton Laboratuvarı yetkilisi, Dernek tarafından dağıtılan fiyat listesini;

“Bu fiyatlardan (5) beş milyon altında + KDV olarak fiyatlara uyacağım”

şeklinde bir kayıt düşerek imzalamıştır.

EFG Beton Laboratuvarı'nın deneylerle ilgili olarak uyguladığı fiyatlara (KDV dahil TL) aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 6 – EFG Beton Laboratuvarı'nın Fiyat Listesi

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
2.1.2003-31.12.2003	59.000.000	23.600.000

EFG Beton Laboratuvarı'nın uygulayacağını belirttiği fiyat, 2003 Ocak ayından itibaren uyguladığı fiyattır. Bu bakımdan EFG Beton Laboratuvarı'nın toplantının yapıldığı 2003 Nisan ayında fiyat değişikliğine gitmediği anlaşılmıştır.

I.2.5. Yapikonlab Yapı Denetim Laboratuvarları Ltd. Şti. (Yapikon Laboratuvarı)

Yapikon Laboratuvarı, Derneğin hazırladığı fiyat listesini beton deneyini 50.000.000 TL., demir deneyini 20.000.000 TL bedelle yapacağını belirterek imzalamıştır.

Yapikon Laboratuvarı'nın deneylerle ilgili olarak uyguladığı fiyatlara (KDV dahil) aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 7 - Yapikon Laboratuvarı'nın Uyguladığı Fiyat

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
30.12.2002-21.5.2003	47.200.000	16.520.000
22.5.2003-11.9.2003 ¹	59.000.000	23.600.000

Derneğin belirlediği fiyatın altında kalacağını bildiren Yapikon Laboratuvarı'nın taahhüt ettiği fiyatları Mayıs ayında uygulamaya başlamıştır.

I.2.6. Yapı Kontrol Müşavirlik Hizmetleri A.Ş. (Yapı Kontrol A.Ş.)

Yapı Kontrol A.Ş. Derneğin dağıttığı fiyat listesini, beton deneyini 50.000.000 TL + KDV, demir deneyini 20.000.000 TL+KDV'den yapacağını taahhüt ederek imzalamıştır.

Yapı Kontrol A.Ş.'nin uyguladığı fiyatlara (KDV dahil TL) aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 8- Yapı Kontrol A.Ş.'nin Uyguladığı Fiyatlar

Tarih	Beton Deneyi
10.10.2002	47.200.000
22.10.2002	59.000.000
25.10.2002	40.000.000
24.11.2002	47.200.000
17.12.2002	59.000.000
27.12.2003	40.000.000
25.1.2003	59.000.000
30.1.2003	41.300.000
	47.200.000
	59.000.000
26.2.2003-	59.000.000

¹ Bu tarihten sonra şirket iş almamıştır.

27.12.2003

Yapı Kontrol A.Ş.'nin uygulamayı taahhüt ettiği fiyatlar 2003 Ocak ayından itibaren uyguladığı fiyatlardır. Bu nedenle şirket fiyat toplantısının yapıldığı 2003 Nisan ayından sonra fiyat değişikliğine gitmemiştir.

I.2.7. EBM Yapı Denetim Laboratuvar Hizmetleri ve Ticaret Ltd. Şti. (EBM Laboratuvarı)

EBM Laboratuvarı, Derneğin dağıttığı fiyat listesini, beton deneyini 50.000.000 TL + KDV, demir deneyini 20.000.000 TL+KDV'den yapacağını taahhüt ederek imzalamıştır.

EBM Laboratuvarı'nın deneylerle ilgili olarak uyguladığı fiyatlara (KDV dahil TL) aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 9 – EBM Laboratuvarının Fiyatları

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
1.1.2003-28.2.2003	35.000.000 / 47.200.000	15.340.000
1.3.2003-31.12.2003	45.000.000 / 59.000.000	23.600.000

Tablodan da görüldüğü gibi Derneğin belirlediği fiyatın altında bir fiyattan hizmet veren EBM Laboratuvarı, taahhüt ettiği fiyatları toplantının yapıldığı 2003 Nisan ayından önce de bazı müşterilerine uygulamıştır.

I.2.8. Pelin Yapı Malzemeleri Paz. İnş. Taah. Den. Eks. Laboratuvar İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. (Pelin Yapı Laboratuvarı)

Pelin Yapı Laboratuvarı, Derneğin dağıttığı fiyat listesini, beton deneyini 50.000.000 TL + KDV, demir deneyini 20.000.000 TL +KDV'den yapacağını taahhüt ederek 9.4.2003 tarihinde imzalamıştır.

Pelin Yapı Laboratuvarı'nın deneylerle ilgili olarak uyguladığı fiyatlara (KDV dahil TL) aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 10 - Pelin Yapı Laboratuvarı'nın Fiyatları

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
01.10.2002	59.000.000	
08.10.2002		17.700.000
22.10.2002	50.000.000 59.000.000	
31.10.2002	50.000.000	
08.11.2002	59.000.000	
03.03.2003	59.000.000 41.300.000	14.750.000
28.03.2003	59.000.000	23.600.000
05.04.2003- 23.12.2003	59.000.000	23.600.000
23.12.2003	50.000.000	17.700.000

29.12.2003	59.000.000	23.600.000
------------	------------	------------

Bu tablodan, Derneğin belirlediği fiyatın altında bir fiyattan hizmet veren Pelin Laboratuvarının, uygulamayı taahhüt ettiği fiyatlara 2003 Nisan ayı öncesinde geçtiği görülmektedir.

I.2.9. Tek-Den Beton ve Yapı Malz. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Tekden Yapı Laboratuvarı)

Tekden Yapı Laboratuvarı, Derneğin dağıttığı fiyat listesini, beton deneyini 50.000.000 TL + KDV, demir deneyini 20.000.000 TL + KDV'den yapacağını taahhüt ederek imzalamıştır.

Tekden Yapı Laboratuvarı'nın deneylerle ilgili olarak uyguladığı fiyatlara (KDV dahil TL) aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 11- Tekden Yapı Laboratuvarı'nın Fiyatları

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
1.1.2003-31.12.2003	41.300.000	15.340.000

Bu tablodan, Tekden Yapı Laboratuvarı'nın gerek Derneğin belirlediği gerekse uymayı taahhüt ettiği fiyatları uygulamadığı görülmektedir.

I.2.10 Normbeton Mühendislik Ltd. Şti. (Norm Yapı Laboratuvarı)

Hakkından önaraştırma açılan Norm Beton ve Yapı Malzemeleri Test Laboratuvarı'nın Norm Beton Mühendislik Ltd. Şti. bünyesinde faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle burada yalnızca Norm Yapı Laboratuvarı'na ilişkin bilgilere yer verilecektir.

Norm Yapı Laboratuvarı Derneğin dağıttığı fiyat listesini, beton deneyini 50.000.000 TL + KDV, demir deneyini 20.000.000 TL + KDV'den yapacağını taahhüt ederek imzalamıştır.

Norm Yapı Laboratuvarı'nın deneylerle ilgili olarak uyguladığı fiyatlara (KDV dahil TL) aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 12 - Norm Yapı Laboratuvarı'nın Fiyatları

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
1.11.2002	59.000.000	17.700.000
8.11.2002	70.000.000	
9.11.2002		23.600.000
14.11.2002	75.000.000 59.000.000	
20.11.2002	45.000.000	
30.11.2002	70.000.000	
22.12.2002	46.000.000	
8.1.2003	35.000.000	11.800.000
12.1.2003	42.500.000	21.000.000

3.2.2003	59.000.000	17.700.000
10.3.2003		23.600.000
20.3.2003	46.000.000	
01.4.2003	59.000.000 46.000.000	
24.4.2003	59.000.000	23.600.000
13.5.2003	40.000.000 59.000.000	
20.5.2003	59.000.000	23.600.000
31.12.2003		

Bu tablodan, Norm Yapı Laboratuvarı'nın taahhüt ettiği fiyatları toplantı öncesinde zaman zaman uyguladığı görülmektedir.

I.2.11 Ehil Yapı Laboratuvar San. Tic. Ltd. Şti. (Ehil Yapı Laboratuvarı)

Ehil Yapı Laboratuvarı Dernek üyesi olmakla birlikte, Dernek bünyesinde yapılan toplantıya katıldığı ve oluşturulan fiyat listesini imzaladığına ilişkin bir belgeye rastlanmadığı anlaşılmıştır. Ehil Yapı Laboratuvarı'nın uyguladığı fiyatlara aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 13 - Ehil Yapı Laboratuvarı'nın Fiyatları (KDV dahil, TL)

Tarih	Beton Deneyi	Demir Deneyi
2.1.2003-31.12.2003	59.000.000	23.600.000

I.2.12 Bayındırlık Yapı Turizm Eğitim İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Bayındırlık Laboratuvarı)

Dernek üyesi olmayan ve şikayeti üzerine önaraştırma açılan Bayındırlık Laboratuvarı 9.4.2003 tarihinde yapılan toplantıya katılmış ve Derneğin dağıttığı fiyat listesini, beton deneyini 50.000.000 TL + KDV, demir deneyini 20.000.000 TL + KDV'den yapacağını taahhüt ederek imzalamıştır.

2003 Mayıs ayında faaliyete geçen Bayındırlık Laboratuvarının uyguladığı fiyatlara aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 14- Bayındırlık Laboratuvarı'nın Fiyatları (KDV dahil, TL)

	1 set için	İlave Her Set İçin
Beton Deneyi	35.000.000	25.000.000
Demir Deneyi	15.000.000	15.000.000

Dernek tarafından 15.3.2003 tarihinde Ankara'da bulunan tüm yapı laboratuvarlarına gönderilen fiyat listesinde; beton dayanım deneyi için fiyat 55.000.000 TL + KDV (= 64.900.000 TL), demir çubuk deneyi için ise 25.000.000 + KDV (=29.500.000 TL) olarak belirlenmiştir.

Dernek tarafından hazırlanan bu fiyat listesini yapı laboratuvarları 9.4.2003 tarihinde yaptıkları bir toplantıda görüşmüşlerdir. Ancak, laboratuvarlar ilgili fiyat listesinde yer alan fiyatlardan değişik fiyatlar uygulayacaklarını taahhüt

etmişlerdir. Derneğin fiyat listesi ve laboratuvarların uygulamayı taahhüt ettikleri fiyatlara bakıldığında aşağıdaki tablo ile karşılaşılmaktadır.

Tablo 15- Karşılaştırmalı Fiyat Listesi (KDV dahil, TL)

Laboratuvar İsmi	Dernek Fiyat Listesi		Lab.ın Taahhüt Ettiği Fiyat		Lab'ın Uyguladığı Fiyat
	Beton	Demir	Beton	Demir	
Elit	64.900	29.500	59.000	23.600	Büyük ölçüde, beton için 45.000/53.000 TL, demir için 15.000/20.000 TL fiyat uygulamış, kendi taahhüt ettiği fiyatları 14.03.2003 tarihinden itibaren bazı teşebbüslere uygulamıştır.
Lider	64.900	29.500	59.000	23.600	Beton için 40.000-50.000 TL, demir için 15.000/20.000 TL fiyat uygulamıştır. Toplantı tarihinden sonra fiyat değişikliği yapmamıştır.
EFG	64.900	29.500	59.000	23.600	Yıl boyunca beton için 59.000 TL, demir için 23.600 TL sabit fiyat uygulamış olup, bu fiyatlara toplantı tarihinden önce geçmiştir.
Yapı Kontrol	64.900	29.500	59.000	23.600	Ocak ayından itibaren beton için 59.000 TL, Mart ayından itibaren demir için 23.600 TL fiyat uygulamıştır.
Yapikon	64.900	29.500	59.000	23.600	Beton için 47.200/59.000 TL, demir için 16.520/23.600 TL fiyat uygulamış olup, yüksek fiyatlara Mayıs ayında geçmiştir.
EBM	64.900	29.500	59.000	23.600	Mart ayına kadar beton için 35.000/47.200 TL, demir için 15.340 TL, 1 Mart'tan itibaren beton için 45.000 /59.000 demir için 23.600 TL uygulamıştır.
Pelin	64.900	29.500	59.000	23.600	Beton için taahhüt ettiği 59.000 TL'yi 2002 yılında uygulamaya başlamakla birlikte, Mart ayından itibaren tamamen taahhüt ettiği fiyatları uygulamıştır.
Tekden	64.900	29.500	59.000	23.600	Yıl boyunca beton için 41.300, demir için 15.340

					TL fiyat uygulamıştır.
Norm	64.900	29.500	59.000	23.600	Nisan ayından itibaren taahhüt ettiği fiyatlara geçmekle birlikte, beton deneyleri için zaman zaman bu fiyattan daha düşük fiyatlar uygulamıştır.
Ehil	İmzalamamıştır		Taahhüdü yok		2003 yılı boyunca beton için 59.000 TL, demir için 23.600 TL fiyat uygulamıştır.
Bayındırlık	64.900	29.500	59.000	23.600	Mayıs ayında faaliyete başlamış olup, beton için 35.000 TL, demir için 15.000 TL fiyat uygulamıştır.

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere, Ankara'da bulunan 11 yapı laboratuvarından Ehil Yapı Laboratuvarı yapılan toplantıya katılmazken, diğer 10 yapı laboratuvarının tamamı beton deneylerini 59.000.000 TL'den, demir deneyi ise 23.600.000 TL'den yapmayı kabul etmişlerdir. Buradan da anlaşılacağı üzere 10 yapı laboratuvarının Derneğin fiyat listesinden farklı ve daha düşük de olsa, standart bir fiyat oluşturmaya çalıştıkları görülmektedir. Şikayetçi konumundaki Bayındırlık Laboratuvarının da fiyat taahhüdünde bulunduğu dikkate alındığında Ehil Laboratuvarı dışındaki tüm laboratuvarların söz konusu fiyat anlaşmasına taraf oldukları görülmektedir.

Yukarıdaki tablolarda da yer verildiği gibi, 2003 Nisan ayında yapılan toplantıyı takiben teşebbüslerin uyguladığı fiyatlarda standartlaşma olmadığı görülmektedir. Bu çerçevede, 2003 yılında uyguladıkları fiyatlara göre laboratuvarları üç ayrı kategoride değerlendirmek mümkündür.

- Taahhüt ettikleri fiyatları hiçbir zaman uygulamayanlar: Lider, Tekden ve Bayındırlık laboratuvarları 2003 yılı boyunca taahhüt ettikleri fiyatları hiç bir zaman uygulamamışlardır.

- Taahhüt ettikleri fiyatlara 2003 Nisan ayından önce geçmiş olan, başka bir ifade ile anlaşmanın yapıldığı tarihte hali hazırda uyguladıkları fiyatları bildirenler: EFG ve Yapı Kontrol Laboratuvarları beton için 59.000.000 TL, demir için 23.600.000 TL hizmet bedeli uygulamaya 2003 yılı öncesinde geçmişlerdir. Elit, EBM ve Norm Laboratuvarları ise aynı fiyatları Mart 2003 ayından itibaren bazı müşterileri için uygulamıştır. Pelin Laboratuvarı da beton deneylerinde 59.000.000 TL'lik fiyata 2003 yılı öncesinde geçmekle birlikte, demir deneylerinde 2003 Mart ayı içerisinde 23.600.000 TL bedel uygulamaya başlamıştır.

- Nisan 2003 ayı ve sonrasında fiyatlarını yükseltenler: Yapikon Laboratuvarı taahhüt ettiği fiyatlara Mayıs ayının sonunda geçmiştir.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, yapılan toplantıya bağlı olarak oluşturulmaya çalışılan fiyatlar yalnızca 1 yapı laboratuvarı tarafından 1.5 ay sonra müşterilere yansıtılmış, başka bir deyişle gerçekleştirilmeye çalışılan eylemin pazarda etkisi olmamıştır. Öte yandan piyasada uygulamayı taahhüt ettiği için farklı fiyatlar uygulayan teşebbüslerin tespit edilmesi ve bunların cezalandırılmasına yönelik herhangi bir girişim de tespit edilmemiştir.

Ankara'da bulunan 10 yapı laboratuvarı bir araya gelerek, her ne kadar derneğin tespit ettiği bedellerden farklı olsa da, çeşitli hizmetler için standart bedeller belirlemeye çalışmışlardır. Bu doğrultuda ortaya çıkan ortak iradenin rekabet hukuku bağlamında bir anlaşmadır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi; *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylem ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır"* şeklinde düzenleme getirmiştir.

Bu maddenin lafzi yorumuna göre; rekabetin kısıtlanması amacı taşıyan, ancak piyasada hiçbir etkisi olmayan yahut hiç uygulanmayan anlaşmaların, Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın uygulanmamış olması, bunun 4054 sayılı Kanun'a aykırı bir anlaşma olmasını engellememektedir.

Ancak, anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin ekonomik bakımdan küçük oldukları ve anlaşmanın piyasada uygulanmamış olduğu dikkate alınarak, soruşturma açılmasına gerek olmadığı, ancak 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, söz konusu davranışlara ne şekilde son vereceklerine yönelik olarak Yapı Laboratuvarları Derneği ve anlaşmaya taraf olan teşebbüslere görüş yazılmasının yeterli olacağı karnatine varılmıştır.

J- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında;

1. Ankara'da faaliyet gösteren Normbeton Mühendislik Ltd. Şti., Pelin Yapı Malzemeleri Paz. İnş. Taah. Den. Eks. Laboratuvar İç ve Dış Tic. Ltd. Şti., EBM Yapı Denetim Laboratuvar Hizmetleri ve Ticaret Ltd. Şti., Lider Yapı Test Laboratuvarı İnş. Taah. Müş. Müh. Ltd. Şti., Elit Beton ve Yapı Malzemeleri Hiz. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti., EFG Beton ve Yapı Mazlm. Ltd. Şti., Yapikonlab Yapı Denetim Laboratuvarları Ltd. Şti., Tek-den Beton Yapı Malz. San. ve Tic. Ltd. Şti., Yapı Kontrol Müşavirlik Hizm. A.Ş., Bayındırlık Yapı Turz. Eğt. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin Yapı Laboratuvarları Derneği tarafından hazırlanan fiyat listesi ile ilgili toplantı neticesinde hizmet bedellerini standartlaştırmaya çalıştıklarına ve bunun Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşma olduğuna,
2. Bu toplantıda üzerinde mutabakata varılan fiyatların uygulanmamış olduğu anlaşıldığından, önaraştırma kapsamındaki teşebbüslere yönelik soruşturma açılmasına gerek olmadığına; ancak 4054 sayılı Kanun'un 9.

04-23/251-55

maddesinin 3. fıkrası uyarınca, söz konusu davranışlara ne şekilde son vereceklerine yönelik olarak Yapı Laboratuvarları Derneği ile anlaşmaya taraf olan teşebbüslere görüş bildirilmesine

OYÇOKLUĐU ile karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

**(01.04.2004 tarihli ve 04-23/251-55 sayılı Kurul Kararı,
08.04.2004 tarihli ve 04-25/278-M sayılı Kurul Kararı)**

Kararın 2 nci maddesinde yer alan ve “mutabakata varılan fiyatların uygulanmamış olması gerekçesiyle soruşturma açılmasına gerek olmadığı” ve 3 üncü maddesinde öngörülen görüş gönderilmesi yönündeki çoğunluk görüşüne aşağıdaki gerekçelerle katılmıyorum:

İlgili teşebbüsler (10 adet Yapı Denetim Laboratuvarı) gerek kurdukları dernek bünyesinde, gerekse kendi aralarında toplantılar yapmak suretiyle hizmet bedellerini fiyat listeleri hazırlayarak standart hale getirmişlerdir. Bu şekilde ortaya çıkan fiyat belirlemesinin 4 üncü madde anlamında bir anlaşma niteliğinde olduğu 25.03.2004 tarihli ön araştırma raporunda ve Kurul Kararı'nın 1 inci maddesinde kabul edilmiş bulunmaktadır.

4 üncü madde kapsamına giren bir anlaşma nedeniyle teşebbüslerin fiyat belirleyebilmelerine imkan tanıyan özel bir kanun hükmü yoksa (ki, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun'da bu türden bir hüküm bulunmadığı anlaşılmıştır), fiyat listesi belirlemenin 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi hükmündeki unsurlarla ele alınıp değerlendirilmesi gerekir.

Bir anlaşmanın 4 üncü madde kapsamında yer almasının ifade ettiği anlam, en azından rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıdığı kabul edilmesidir. Kanun koyucu, anlaşmada amacın tespitini yeterli görmüş olup, anlaşmanın piyasada etki doğurmasını veya doğurabilecek olmasını şart koşmamıştır. Maddenin düzenleniş biçimi, rekabetin kısıtlanması amacını taşıyan, ancak piyasada hiçbir etkisi olmayan anlaşmaların 4 üncü madde kapsamında veya Kanun'a aykırı bir anlaşma olarak değerlendirilmesini gerekli kılar. Aksine bir yorumla, etki olmadığı gerekçesiyle, rekabeti kısıtlama amacı güden bir anlaşmayı kapsam dışına çıkarmak 4054 sayılı Kanun'un düzenlemesiyle çelişki yaratır. Kurul'un, yapacağı yorumla Kanun'u değiştiremeyeceği veya farklı yorumlayamayacağı açıktır.

Olayda 10 teşebbüs fiyat tespitinde tereddütsüz ve reddedilmeyen bir biçimde birlikte hareket etmiştir. Kaldı ki, anlaşmanın uygulamaya geçirilmediği ve piyasada hiçbir etkisinin olmadığı tespiti de yerinde değildir. Sadece 3 teşebbüs ilgili fiyat listesini uygulamamıştır (Bkz. Rapor s.14,15). Anlaşmanın uygulanıp uygulanmadığı hususunun tespitinde, yüzde yüzlük bir uyum veya ayniyet aranmaz. Bu itibarla, Kurul Kararı'nda yer alan “mutabakata varılan fiyatların uygulanmamış olduğundan” tespitine de katılmamız mümkün değildir.

Kararda katılmadığım bir diğer husus, Kanun'un 9 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası hükmünün uygulanarak görüş bildirilmesidir. İlgili hüküm, "ihlale ne şekilde son verileceğine" ilişkin olup, temel olarak ihlalin devam ettiği varsayımıyla uygulanabilir. Buna bağlı olarak, ön araştırma raporunda ve Kurul'un değerlendirmesinde bu tespitin yapılması gerekir. Raporda, ihlalin devam edip etmediği tespiti yapılmamıştır. Kurul, sadece soruşturma açmama gerekçesiyle ve düzenlemenin amacına aykırı olarak 9/3 hükmünü uygulayamaz. Dolayısıyla, çoğunlukla alınan karar Kanun'un bu hükmüyle de çelişkilidir. 9 uncu maddenin 3 üncü fıkrası şartlarını taşımayan bir bildirim ise 4054 sayılı Kanun kapsamında yer almayan ve Kurul tarafından ihdas edilmiş yeni bir yöntem olarak nitelendirilmesi gerekir. (09.04.2004)

Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ
Kurul Üyesi

KARŞI OY GEREKÇESİ

Ankara'da faaliyet gösteren yapı denetim laboratuvarlarının, Yapı Laboratuvarları Derneği tarafından hazırlanan fiyat listesi ile ilgili olarak yaptıkları toplantı neticesinde hizmet bedellerini standartlaştırmaya çalıştıklarına ve bunun 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşma olduğuna karar verildiğine göre toplantıda mutabakata varılan fiyatlar uygulanmamış olsa dahi rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan anlaşmaların Kanun'un 4. maddesi kapsamında olmaları, diğer bir anlatımla piyasada etki göstermese bile ihlal amacı taşıyan anlaşmaların da yasaklanmış bulunmaları nedeniyle ilgililer hakkında soruşturma açılması gerektiği düşüncesiyle Rekabet Kurulu'nun 1.4.2004 tarih ve 04-23/251-55 sayılı kararının sonuç bölümünün (2) numaralı bendinde çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz.

R. Müfit SONBAY
Kurul Üyesi

Murat GENCER
Kurul Üyesi

(Rekabet Kurulu'nun 01.04.2004 tarih ve 04-23/251-55
08.04.2004 tarih ve 04-25/278-M sayılı Kararları)

KARŞI OY GEREKÇESİ

Ankara'daki yapı denetim laboratuvarlarının fiyat anlaşması yapmak yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4.maddesini ihlal ettikleri iddiasına dair Karar'ın 2 ve 3.maddelerine aşağıda belirttiğim gerekçe ile katılmıyorum.

Dosya muhtevassından görüleceği üzere, ağırlıklı olarak Ankara'da bulunan yapı laboratuvarlarının oluşturduğu "Yapı Laboratuvarları Derneği" tarafından Mart 2003 tarihinde hizmet bedelleri ile ilgili "fiyat listesi" hazırlandı ve üyelerine sirküle edildiği anlaşılmaktadır.

Derneğin fiyat listesini dağıtmasını takiben 09.04.2003 tarihinde laboratuvarların bir toplantı yaptığı, bu toplantıya Ankara'da bulunan dernek üyeleri ile derneğe üye olmayan diğer yapı laboratuvarı yetkililerinin de iştirak ettiği, bu sektör toplantısında katılımcılar tarafından Derneğin hazırladığı fiyat listesi üzerinde görüşmeler yapıldığı ve "beton dayanım deneyi", "demir çubuk deneyi" hizmetleri için uygulanacak fiyatlara ilişkin taahhütlerde bulunduğu önaraştırma raporundan görülmektedir.

Söz konusu laboratuvarların verdiği hizmetlerin en önemli parçasını oluşturan deneylerin fiyat tarifesi üzerinde sağlanan bu mutabakat Rekabet Kurumu'nca hazırlanan önaraştırma raporunda da belirlenmiştir.

Önaraştırma raporunun 15.sayfasında da belirtildiği üzere; (... "Bu doğrultuda ortaya çıkan ortak iradenin rekabet hukuku bağlamında bir anlaşma olarak değerlendirilmesinin gerektiği düşünülmektedir".) rekabetin kısıtlanması amacını taşıyan, piyasada etkisi olmayan anlaşmalarında Kanun'un 4.maddesi; "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylem ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır." hükmü gereğince rekabetin kısıtlanması amacını taşıyan anlaşmaların Kanun'un 4.maddesi kapsamında değerlendirilmesi ve uygulanıp uygulanmamış olmasının 4054 sayılı Kanun'a aykırılığını ortadan kaldırmadığı tartışılmayacak açıktır ve raporun 15.sahifesinde de ifade edilmektedir . Bu gerçeklik ortada iken, Kurul Kararı'nın 2. maddesinde

“mutabakata varılan fiyatların uygulanmamış olduğu anlaşıldığından önaraştırma kapsamındaki teşebbüslere yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına” yönelik sonucu doğru bulmak mümkün değildir. Ayrıca, anlaşmanın piyasadaki etkilerinin, rapordaki emareler bakımından olmadığını söylemek de haksızlıktır ve bu hususlarında değerlendirilmesi bakımından konu ihlalin geçmişte var olduğu fakat, halen devam etmemekte olduğu tespiti önaraştırma raporunda yapılmış olması sebebiyle, Kanun’un 9.maddesinin 3.fıkrası uyarınca söz konusu davranışlara yönelik teşebbüslere görüş bildirilmesi yoluyla değil ancak, açılacak bir soruşturma kapsamında ortaya konulabilecektir.

Rıfki ÜNAL
Kurul Üyesi

(Rekabet Kurlunun 01.04.2004 tarih ve 04-23/251-55,
08.04.2004 tarih ve 04-25/278-M sayılı kararlarına)

KARŞI OY

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun 1999 yılında yaşanan deprem felaketinden sonra; can ve mal güvenliğini teminen imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla 12.08.2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4708 sayılı Yasanın birinci maddesinde, inşaat ve yapı malzemeleri ilgili hammadde ve mamul madde üzerinde ilgili standartlarına veya teknik şartnamelerine göre ölçüm, muayene, kalibrasyon yapabilen ve diğer özelliklerini tayin eden, Bayındırlık ve İskan Bakanlığında izin almış tesis olarak tanımlanan yapı laboratuvarlarında; yapının taşıyıcı sistemindeki beton, beton çelik çubuk, duvar elemanlarının yanı sıra yapıda kullanılan malzeme ve imalatın ilgili şartname ve standartlarına uygunluğuna ilişkin testler yapılmakta ve bunlara ilişkin raporlar hazırlanmaktadır.

Laboratuvarlar bu faaliyetleri nedeniyle 4708 sayılı Yasanın 3 üncü maddesi uyarınca yapı denetimi kuruluşları, denetçi mimar ve mühendisler, proje müellifleri ve yapı müteahhidi ile birlikte yapının ruhsat ve eklerine fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılmış olması nedeniyle ortaya çıkan yapı hasarından dolayı yapı sahibi ve ilgili idareye karşı kusuru oranında sorumludurlar.

Olayda Yapı Laboratuvarları Derneğinin Mart 2003'de hizmet bedelleri ile ilgili bir fiyat listesini üyelerine 15.03.2003 tarihinde gönderdiği, yapı laboratuvarlarının bu fiyat listesini 9.4.2003 tarihli toplantıda görüştükleri, ancak ilgili fiyat listesinde yer alan fiyatlardan farklı fiyatlar uygulayacaklarını belirttikleri anlaşılmıştır.

10 laboratuvar birlikte fiyat tespiti yapmadıkları gibi, verecekleri raporla ilgili olarak paylaştıkları sorumluluk karşısında Derneğin kendilerine tavsiye ettiği fiyata da uymayacaklarını belirtmişlerdir.

Bu durumda yapı malzemeleri deney hizmeti pazarında faaliyette bulunan 10 teşebbüsün doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma yada kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran bir anlaşma yaptıklarından söz edilmesi mümkün değildir.

Laboratuvarların 4054 sayılı Kanununun 4 üncü maddesini ihlal eden bir anlaşma içinde bulunmadıkları görüşünde olduğumdan "ihlale ne şekilde son verileceğine" ilişkin 9 uncu maddenin 3 üncü fıkrası uyarınca görüş bildirilmesi yolundaki kararın 1 ve 3 sayılı hükümlerine katılmıyorum.

Süreyya ÇAKIN